

۲- بررسی مصرف گوشت طی سالهای ۶۴-۱۳۵۲

(۲)

۳- مصرف کل و مصرف سرانه گوشت به تفکیک استان در مناطق شهری و

روستائی کشور

بطوریکه قبلاً "نیزا شاره گردیده هزینه گوشت مصرفی خانوار روستائی کشور بمراتب کمتر از نقاط شهری است. نتایج حاصل از بودجه خانوار در مناطق شهری و روستائی کشور حکایت از آن دارد که بطور کلی مصرف گوشت در نقاط شهری نسبت به مناطق روستائی بیشتر است:

مصرف گوشت قرمز

سال	مناطق شهری		مناطق روستائی	
	مصرف کل (تن)	مصرف سرانه (کیلوگرم)	مصرف کل (تن)	مصرف سرانه (کیلوگرم)
۱۳۵۶	۴۷۰۲۳۷	۲۸/۲۹	۲۸۲۲۶۵	۱۵/۶۶
۱۳۵۸	۵۳۸۱۵۵	۲۹/۴۶	۲۲۸۱۶۳	۱۲/۴۱
۱۳۶۱	۵۰۵۳۴۰	۲۲/۰۲	۲۹۶۵۰۹	۱۰/۴۱
۱۳۶۲	۶۲۲۹۵۹	۲۸/۷۲	۱۹۵۱۰۲	۱۰/۲۲

ماخذ: موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، گوشت، آرسری انتشارات

بررسیهای گالانی شماره ۲، ضمیمه ۱، تهران - مرداد ماه سال ۱۳۶۲.

هما نظیر که در جدول فوق ملاحظه میگرددمقدار مصرف گوشت قرمز

در نقاط شهری و روستائی کشور با یکدیگر اختلاف چشمگیری دارد. اختلاف سطح درآمد ها در مناطق شهری و روستائی کشور، تا مین بخش عمده ای از گوشت مصرفی مناطق شهری توسط دولت توزیع گوشت نسبتاً "ارزان وارداتی در نقاط شهری و ترقی فوق العاده قیمت گوشت تا زه طی سالهای اخیر که روستائیان

بنا چا رخیلی بیشترا ز شهرنشینان آنرا تحمل مینمایند، از جمله دلایل عمده‌ای است که این تفاوت در مقدار مصرف گوشت نقاط شهری و روستایی را موجب شده است.

۳-۱- مقایسه سهم هزینه گوشت مصرفی خانوار در کل هزینه اقلام خوراکی
به تفکیک استان طی دوره مورد بررسی

سهم هزینه گوشت مصرفی خانوار در کل هزینه اقلام خوراکی در مناطق شهری و روستایی کشور به تفکیک استان در طول دوره مورد بررسی تغییرات عمده‌ای یافته است. در جدول ۲ و ۳ چگونگی این تغییرات در مقاطعی از دوره مورد بررسی به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی کشور را مشاهده است. هدف از انتخاب سال‌های ۱۳۵۲، ۱۳۵۶ و ۱۳۶۴ بدین منظور بوده است که خوانندگان در جریان تغییرات حاصله از یک سال قبل از آغاز افزایش درآمدهای نفتی کشور، سال ۱۳۵۶، سال با صلاح و شکوفایی اقتصادی رژیم گذشته و نیز سال ۱۳۶۴ به عنوان آخرین سال دوره مورد بررسی قرار گیرند. چگونگی این تغییرات را به تفکیک مناطق شهری و روستایی در سال‌های مورد اشاره مورد بررسی قرار می‌دهیم:

۳-۱-۱- تغییرات سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری به تفکیک استان

بطوریکه در جدول ۲ ملاحظه می‌گردد، سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری از ۲۱/۲ درصد کل هزینه اقلام خوراکی خانوار در سال ۱۳۵۲ به ۲۶/۴ درصد در سال ۱۳۵۶ و ۳۲/۲ درصد در سال ۱۳۶۴ رسیده است. سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری در استانهای مختلف کشور با یکدیگر تفاوت چشمگیری داشته و برای

برخی استانها به بیش از ۲ برابر می‌رسد. در سال ۱۳۵۲ کمترین سهم هزینه‌ها
گوشت در کل اقلام خوراکی مصرف شده توسط خانوار شهری با رقم ۱۲/۷ درصد مربوط
به استان گیلان و بیشترین سهم با رقم ۲۶/۸ درصد از آن استان خراسان بوده
است. بدیهی است با نبودن سهم هزینه گوشت مصرفی خانوار دلیلی حتمی بر مصرف
بیشتر گوشت نبوده و چه بسا قیمت و نوع گوشت مصرفی در با نبودن هزینه
تأثیر بسزایی داشته باشد. همینطور در کلیه موارد پائین بودن سهم هزینه
نمی‌تواند دلیلی بر مصرف کمتر گوشت توسط خانوار بحساب آید زیرا ممکن
است در نقاطی از کشور قیمت گوشت ارزان‌تر و یا بیشترین مصرف انواع
گوشتی باشد که قیمت آن نسبت به دیگر انواع ارزان‌تر است. مقایسه سهم
هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری کشور در سال مورد اشاره نشان می‌دهد
که هزینه گوشت در مناطقی از کشور در طول دوره مورد بررسی جهشی فوق -
العاده یافته و در برخی نقاط بطئی تربوده است. من باب مثال در استان
سیستان و بلوچستان سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری از رقم ۲۳/۱
درصد در سال ۱۳۵۲ به ۲۳/۴ درصد در سال ۱۳۵۶ رسید و در سال ۱۳۶۴ با جهشی فوق -
العاده به ۴۲/۳ درصد کل هزینه اقلام خوراکی خانوار ارتقاء پیدا نمود. سهم
هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری استان لرستان از ۱۳/۸ درصد در سال
۱۳۵۲ به ۲۷/۷ درصد در سال ۱۳۵۶ رسید یعنی ۲ برابر بر شد و در سال ۱۳۶۴، ۳۷ درصد از
کل هزینه اقلام خوراکی خانوار را شامل گردید. در مقابل، ترقی سهم هزینه
گوشت مصرفی خانوار در مناطق شهری استانهای گیلان، خراسان،
کردستان و بوشهر در طول دوره مورد بررسی آرا مستربوده است. بطوریکه در
جدول ۲ ملاحظه می‌گردد در آخرین سال دوره مورد بررسی یعنی سال ۱۳۶۴ استانهای
سیستان و بلوچستان و مرکزی با رقمی به ترتیب ۴۲/۳ و ۴۱/۱ درصد بالا -
ترین سهم هزینه گوشت مصرف شده توسط خانوار داشته‌اند و کمترین
سهم با رقم ۲۶/۹ درصد از آن استان کردستان نبوده است.

تفکیک استان

.....

ارقام مندرج در جدول ۳ که تغییرات سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای روستائی را در مقطعی از دوره مورد بررسی نشان میدهد حاکی از آن است که در سال ۱۳۵۲ تفاوت سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای روستائی در استانهای کشور بسیار زیاد بود در سال ۱۳۵۶ و ۱۳۶۴ بیکدیگر نزدیکتر شده اند. در سال ۱۳۵۲ سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای روستائی استان ایلام ۵/۹ درصد کل هزینه اقلام خوراکی و در استان یزد این نسبت ۲۸ درصد بود. در سال ۱۳۵۶ کمترین سهم هزینه را با زهم استان ایلام با رقم ۱۵/۲ درصد و بیشترین آنرا استان همدان با رقم ۳۹/۶ درصد در اختیار داشتند که نسبت به سال ۱۳۵۲ در صداختلاف را کم تر نشان میدهد. در سال ۱۳۶۴ کمترین سهم هزینه گوشت مربوط به استان بویراحمد و کهگیلویه با رقم ۱۰/۳ درصد و بیشترین آن از آن استان یزد با رقم ۳۸/۱ درصد بود. بطوریکه ملاحظه میگردد در صداختلاف در آخرین سال مورد بررسی بیشتر از سال ۱۳۵۶ شده است.

مقایسه سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری و روستائی کشور طی دوره مورد بررسی این نتایج را عاید می سازد که اولاً، "هزینه های که با بت گوشت مصرفی توسط خانوارهای شهری پرداخت میشود بمراتب بیشتر از خانوارهای روستائی است و هماطور که قبلاً دیدیم بتبع آن نیز مصرف گوشت شهری بمراتب بیشتر از مقدار مصرف گوشت در خانوارهای روستائی است. ثانیاً، "تفاوت سهم هزینه گوشت مصرفی در مناطق روستائی استانهای کشور نشان میدهد که مقدار مصرف گوشت در این نقاط با یکدیگر اختلاف چشمگیری دارد.

جدول (۲) - سهم هزینه گوشت مصرفی در کل اقلام خوراکی خانوارهای شهری به تفکیک استان در مقاطعی از دوره مورد بررسی (درصد)

استان	۱۳۵۲	۱۳۵۶	۱۳۶۴
کل کشور	۲۱/۲	۲۶/۴	۳۲/۲
تهران	۲۰/۹	۲۵/۵	۲۹/۰
مرکزی	-	-	۴۱/۱
گیلان	۲۰/۸	۲۵/۰	۲۷/۴
مازندران	۲۱/۱	۲۵/۳	۳۳/۴
آذربایجان شرقی	۲۲/۶	۲۸/۴	۳۵/۳
آذربایجان غربی	۲۰/۱	۲۰/۷	۳۰/۵
باختران	۱۶/۴	۲۷/۰	۳۰/۷
خوزستان	۲۰/۸	۲۸/۲	۳۸/۷
فارس	۱۹/۶	۲۷/۱	۳۱/۱
کرمان	۲۲/۲	۲۷/۱	۳۷/۴
خراسان	۲۶/۸	۳۱/۵	۲۷/۶
اصفهان	۲۱/۴	۲۶/۳	۳۶/۶
سیستان و بلوچستان	۲۳/۱	۲۳/۴	۴۲/۳
کردستان	۲۰/۶	۲۳/۷	۲۶/۹
همدان	۲۱/۵	۲۸/۵	۳۶/۸
چهارمحال و بختیاری	۲۲/۹	۲۷/۷	۳۶/۸
لرستان	۱۳/۸	۲۲/۷	۳۷/۰
ایلام	۱۲/۷	۲۲/۴	۳۲/۸
بویرا احمد و کهگیلویه	۱۴/۹	۲۰/۰	۲۷/۰
بوشهر	۲۰/۵	۲۷/۲	۲۸/۸
زنجان	۲۲/۴	۲۵/۹	۳۳/۲
سمنان	۱۶/۰	۲۵/۵	۳۱/۱
یزد	۲۵/۶	۳۳/۰	۳۳/۶
هرمزگان	۲۲/۲	۲۳/۱	۳۶/۳

ماخذ: مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی آمارگیری هزینه و درآمد خانوار شهری و سالهای مختلف تهران

جدول (۳) - سهم هزینه گوشت مصرفی در کل اقسلام خوراکی خانوارهای روستایی سه تفکیک استان در مقطعی از دوره مورد بررسی (درصد)

استان	۱۳۵۲	۱۳۵۶	۱۳۶۴
کل کشور	۱۶/۴	۲۳/۶	۲۴/۲
تهران	۱۹/۱	۲۴/۴	۲۹/۳
مرکزی	-	-	۲۹/۶
گیلان	۱۲/۰	۱۶/۸	۱۸/۰
مازندران	۱۳/۵	۲۲/۷	۲۶/۰
آذربایجان شرقی	۲۰/۱	۲۷/۲	۲۲/۴
آذربایجان غربی	۱۶/۴	۱۹/۰	۱۲/۹
باختران	۱۵/۴	۱۹/۴	۲۰/۹
خوزستان	۱۳/۲	۲۰/۰	۲۲/۱
فارس	۱۸/۰	۲۰/۶	۲۰/۸
کرمان	۱۵/۳	۲۰/۴	۲۵/۸
خراسان	۱۸/۱	۲۵/۶	۲۹/۰
اصفهان	۲۰/۶	۲۶/۶	۲۸/۰
سیستان و بلوچستان	۱۰/۱	۲۷/۰	۲۳/۷
کردستان	۱۳/۸	۲۳/۰	۲۷/۰
همدان	۲۱/۹	۳۹/۶	۳۱/۳
چهارمحال و بختیاری	۱۳/۵	۱۵/۵	۲۶/۱
لرستان	۱۵/۳	۲۵/۰	۲۴/۴
ایلام	۵/۹	۱۵/۲	۲۱/۵
بویرا احمد و کهگیلویه	۸/۷	۱۵/۸	۱۰/۳
بوشهر	۱۷/۰	۲۰/۳	۲۵/۲
زنجان	۱۳/۷	۲۲/۶	۲۲/۴
سمنان	۱۶/۱	۲۶/۵	۳۰/۰
یزد	۲۸/۰	۳۳/۹	۳۸/۱
هرمزگان	۱۳/۹	۲۰/۶	۲۹/۷

ماخذ: مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار روستایی، سالهای مختلف، تهران.

۴- عوامل موثر بر تقاضا و مصرف گوشت در کشور

oo

نقایح بدست آمده از آماری های بودجه خانوار در مناطق شهری و روستایی کشور حکایت از آن دارد که موثرترین عامل برای بالا رفتن سطح تقاضا و افزایش مصرف گوشت، ارتقاء سطح درآمد درجه معمیبا شد. از دیگر دلایل بالا رفتن سطح مصرف گوشت در کشور مانگسترش شهرها و افزایش جمعیت شهر نشین و آگاهی هرچه بیشتر مردم نسبت به اهمیت مصرف پروتئین حیوانی بویژه گوشت در تغذیه و با عوارض دیگر بالا رفتن سطح فرهنگ تغذیه بویژه در شهرها بوده است. طی دهه ۵۰ بویژه از سال ۱۳۵۳ به بعد، همگام با افزایش درآمد منفعت، مصرف گوشت در کشور با لاف و گوشت قرمز وارداتی بصورت دامزنده و یا لاشه کشتا رنده به همراه گوشت سفید بصورت مرغ منجمد بطور فزاینده هما نندکلا لاهی دیگر به کشور مان سرا زیر شد. شدت افزایش مصرف گوشت در مناطق مختلف کشور با یکدیگر تفاوت داشت و در شهرهای بزرگ کشور سبب دگرگونی چشمگیری در الگوی مصرف شهر وندان گردید. هما نطور که قبلا اشاره گردید، در ارتباط با افزایش سطح درآمد افراد بویژه در مناطق شهری کشور تحت تاثیر افزایش درآمد های نفتی، مصرف گوشت در نقاط شهری کشور در سال ۱۳۵۶ نسبت به سال ۱۳۵۲ بیش از ۶۷ درصد افزایش پیدا نمود. از آنجائیکه ظرفیت تولید گوشت کشور طی فاصله کوتاه زمانی قادر به پاسخگویی به تقاضای مطرح شده در این زمینه نبود، واردات گوشت بصورت لاشه و یا دامزنده افزایش سراسر وری پیدا نمود و از ۳/۳۲ هزار تن در سال ۱۳۵۲ به ۶/۹۲ هزار تن در سال ۱۳۵۶ رسید.

برای آنکه رابطه بین سطح درآمد با مقدار مصرف گوشت بیشتر مشخص گردد، با استفاده از نتایج آماری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی در سال ۱۳۶۳ موضوع را با دقت بیشتری مورد بررسی قرار

می دهیم. هزینه گوشت مصرف شده سا لانه خا نوارهای شهری و روستائی کشور
 به تفکیک گروههای درآمدی سا لانه در سا ل ۱۳۶۳ بصورت ذیل بوده است :

خانوار روستائی		خانوار شهری		گروههای درآمدی
سهم هزینه گوشت در ا قلام خوراکی	هزینه گوشت مصرفی (ریال)	سهم هزینه گوشت در ا قلام خوراکی	هزینه گوشت مصرفی (ریال)	
۲۳/۸	۸۲۶۴۳	۳۱/۵	۱۵۱۲۷۶	متوسط کل
۱۹/۴	۲۶۰۴۲	۳۴/۳	۵۵۷۲۹	کمتر از ۱۲۰۰۰۱ ریال
۱۸/۸	۳۶۳۲۸	۲۶/۰	۶۹۵۱۱	۱۲۰۰۰۱ تا ۲۴۰۰۰۰
۱۹/۳	۴۸۱۵۱	۳۱/۵	۸۱۳۵۲	۲۴۰۰۰۰ تا ۳۶۰۰۰۰
۲۰/۸	۶۴۸۵۱	۳۱/۵	۹۷۰۷۸	۳۶۰۰۰۰ تا ۴۸۰۰۰۰
۲۲/۶	۸۰۶۵۵	۳۱/۴	۱۰۶۹۴۳	۴۸۰۰۰۰ تا ۶۰۰۰۰۰
۲۴/۵	۱۰۳۳۱۸	۳۱/۷	۱۳۱۹۰۰	۶۰۰۰۰۰ تا ۹۰۰۰۰۰
۲۶/۹	۱۲۲۵۳۳	۳۲/۸	۱۷۵۹۵۷	۹۰۰۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰۰۰
۲۵/۱	۱۹۳۷۴۱	۳۱/۵	۱۸۳۳۳۱	۱۲۰۰۰۰۰ تا ۱۸۰۰۰۰۰
۲۹/۳	۲۴۱۱۳۱	۳۳/۹	۲۳۹۸۰۵	۱۸۰۰۰۰۰ تا ۲۴۰۰۰۰۰
۳۹/۶	۸۹۰۲۲۶	۳۱/۵	۲۸۳۳۵۱	۲۴۰۰۰۰۰ و بیشتر

ماخذ: مرکز آمار ایران، با استفاده از ارقام نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار
 شهری و روستائی کشور در سا ل ۱۳۶۳، تهران، ۱۳۶۴.

هما نظور که ملاحظه می گردد در خا نوارهای شهری و روستائی کشور هزینه گوشت مصرفی همراه با افزایش درآمد بطور چشمگیری افزایش پیدا می نماید. تفاوت هزینه گوشت مصرفی خا نوارهای شهری با بالاترین سطح درآمد، حدود ۵ برابر خا نوارهای دارای کمترین سطح درآمدی است. نکته جالب توجه و قابل ذکر در این رابطه آنکه سهم هزینه گوشت مصرفی خانوارهای شهری از کل هزینه اقلام خوراکی در گروه های مختلف درآمدی تفاوت محسوسی را نشان نمیدهد. دلیل عمده این امر را شاید بتوان تاثیر سهمیه بندی گوشت در مناطق شهری کشور بر شمرد. تفاوت هزینه گوشت مصرفی خا نوارهای روستائی با بالاترین سطح درآمد خا نوارهای دارای کمترین سطح درآمدی بیش از ۳۴ برابر است. بطوریکه در جدول ملاحظه می گردد همراه با افزایش سطح درآمد خانوار سهم هزینه گوشت مصرفی در نقاط روستائی کشور بتدریج افزایش مییابد و در بالاترین گروه درآمدی به رقم ۳۹/۶ درصد می رسد که با متوسط کل دارای تفاوتی چشمگیر است.

۵ - پیش بینی مصرف گوشت کشور

oo

سطح مصرف گوشت کشور به عوامل متعددی بستگی دارد. در ابتدای مقاله نیز اشاره گردید مقدار مصرف گوشت در نقاط مختلف جهان به عوامل و شرایط چندی نظیر شرایط جغرافیائی، مذهب، درآمد، جمعیت، رژیم غذایی و... بستگی دارد و تحت تاثیر چنین عواملی است که مصرف سرانه گوشت از ۳/۱ کیلوگرم در کشور هندوستان تا ۱۷۳ کیلوگرم در کشور دانمارک متغیر است. در کشورمان دو عامل مهم سطح مصرف گوشت را دستخوش نوسانات شدید می نماید. عامل اول امکانات درآمدی افراد است و بنا بر شرحی که گذشت همراه با ازدیاد درآمد در سطح جامعه تقاضا برای مصرف گوشت افزونتر

میگردد. چنانچه مصرف سرانه گوشت در کشورمان با متوسط مصرف سرانه جهانی مقایسه گردد، هنوز هم فاصله زیادی تا رسیدن با این حد از مصرف وجود دارد. بویژه آنکه تفاوت در مصرف سرانه گوشت در نقاط شهری و روستایی کشورمان بسیار چشمگیر است، و نیز اگر بخواهیم مصرف سرانه گوشت در کشورمان را با سطح مصرف آن در کشورهای توسعه یافته مقایسه کنیم، ملاحظه میگردند تا رسیدن بدان حد از مصرف راه بسیار طولانی در پیش روی است. در این رابطه لازم است یک سری عوامل و شرایط را برای رسیدن به حد مطلوب مصرف توأم با "در نظر بگیریم". ابتدا باید حد مطلوب مصرف گوشت بر اساس معیارهای قابل قبول جامعه تعیین گردد و متعاقب آن تلاشها جهت رسیدن بدان سو هماهنگ گردد. نباید انتظار داشته باشیم پیش از آنچه که توان تولید داریم، مصرف نماییم. بر اساس آمار منتشره از سوی سازمان خواربار و کشاورزی جهانی، ایران در سال ۱۹۸۴ دومین کشور واردکننده گوشت در قاره آسیا بود و بر طبق آمار منتشره از سوی همین منبع ناگزیر شدیم در سال ۱۹۸۳ میلادی برای واردات گوشت به کشورمان بیش از ۵۱۲ میلیون دلار از رزبه بیگانگان بپردازیم. گرچه خوشبختانه این رقم در سالهای ۱۹۸۴ و ۱۹۸۵ میلادی به ۴۷۰ و ۳۱۸ میلیون دلار تقلیل یافته است، لیکن مجموعه حرکتها باید به سمتی باشد که در رابطه با تامین کالاهای اساسی مورد نیاز مردم هرچه بیشتر بخود متکی باشیم. تردید نیست حفظ سلامت و بهداشت افراد جامعه نیز اهمیت خود را دارد و بطور خلاقانه نمیتوان انتظار معجزه داشت. در رابطه با ارزیابی عملکردمان در این زمینه جای صحبت بسیار است که در این مجال نمیگنجد و در فرصتی دیگر بدان پرداخته خواهد شد. عامل دوم در رابطه با سطح مصرف گوشت کشور، ظرفیت تولیدی دام کشور و امکانات تامین و عرضه گوشت مورد نیاز مردم است که در حال حاضر با مسائل متعددی روبرو است و عدم تعادل شدیدی را

بین عرضه و تقاضا برای گوشت موجب گردیده است. در زمینه پیش بینی مصرف گوشت کشور را بطور اجمال با یادگفت، با توجه با اینکه حدود یک چهارم گوشت مصرفی جا معده از خارج کشور تامین میگردد، تقاضا برای گوشت در شرایط حاضر خیلی بیشتر از مقدار عرضه آن است. از طرفی با توجه به کاهش قابل توجه در عرضه گوشت حاصل از کشتار رسمی از منابع دام داخلی، در صورت محدود شدن امکانات ارزی و تقلیل واردات مشکل فعلی تشدید خواهد گردید، قیمت گوشت ترقی بیشتری پیدا خواهد نمود و متعاقب آن از سطح مصرف گوشت با زهم کاهش خواهد شد. در این رابطه ذکر این نکته نیز ضروری است که افزایش جمعیت کشور بر شدت تقاضا برای گوشت خواهد افزود و با تثبیت مصرف گوشت در سطح فعلی مصرف کل گوشت کشور را افزایش خواهد داد. این امر ضرورت تهیه و با جراد آوردن برنامه اساسی را برای بسال بردن تولید گوشت کشور بیش از پیش آشکار میسازد. چه در غیر این صورت ناگزیر خواهیم بود امکانات موجود فعلی را بین افراد بیشتری تقسیم نماییم و یا بناچار برای رفع آن برداشته واردات گوشت از خارج کشور بیفزاییم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

عبدالکوی فعلی مصرف گوشت و راه‌های پیشنهادی جهت بهبود آن

.....

هما نظر که میداند در شرایط فعلی، گوشت مصرفی در مناطقی شهری از طریق سهمیه بندی در اختیار مردم قرار می‌گیرد و در صورتی که اختلالی در عرضه مدام و بموقع آن صورت نگیرد، با در نظر گرفتن محدودیت‌های موجود مناسبترین طریق در جهت توزیع عادلانه آن محسوب می‌گردد. با توجه به مشکلاتی که در شرایط حاضر در عرضه گوشت مورد نیاز وجود دارد و نیز اختلاف بسیار فاحش موجود بین قیمت گوشت تازه و گوشت وارداتی

ضروری می نماید توزیع عادلانه گوشت، حتی الامکان با بهره گیری هر چه بیشتر از منابع داخلی، در سطح کشور تعمیم بیشتری یابد. خوشبختانه مدتی است که مبارزه جدی با کشتار قاچاق دام و متعاقب آن عرضه آزاد گوشت مرغ آغاکر دیده است.

در این رهگذر لازم است راههای سوء استفاده در این زمینه شناسائی شده و بکلی مسدود گردد. گوشت کالنی است اساسی و مورد نیاز مردم، که در حد امکان موجود، ضروری است بطور عادلانه در اختیار آنان قرار گیرد. به لحاظ اهمیت گوشت در جیره غذایی مردم باید کار بیشتری در تهیه و با جراد آوردن برنامه های اساسی جهت با لایردن ظرفیت و تسوان تولیدی آن صورت پذیرد. محدودیتهایی که در زمینه مرتع و دام در کشور مانع وجود دارد، توجه هر چه بیشتر به سایر منابع پروتئین را ایجاب می نماید. در شرایط فعلی از امکانات بالقوه خدا دادی در کشور بهره برداری مطلوب بعمل نمی آید. میزان صید ماهی بعنوان یکی از غنی ترین منابع پروتئین حیوانی در دسترس، بهیچوجه با امکانات صید بالقوه آن تطابق ندارد. با تجهیز و توسعه امکانات صیادی و صید هر چه بیشتر میتوان کشور را از گوشت وارداتی بی نیاز ساخت و در کنار آن حتی سطح تغذیه مواد پروتئینی مردم را بهبود بخشید. توسعه صنعت مرغداری منطبق با امکانات موجود در کشور و یا حتی فراهم آوردن امکانات لازم در داخل کشور بگونه ای که در این رابطه نیازمند به بیگانگان نباشیم و این صنعت بعنوان صنعتی وابسته معرفی نشود، میتواند یکی دیگر از راههای حصول بخود کفائی و حتی بهبود در زمینه تامین مواد پروتئینی مورد نیاز بشمار آید. شک نیست با جراد آوردن چنین برنامه های الکوی فعلی مصرف گوشت کشور را چه از نظر کیفی و چه از لحاظ کمی تغییر خواهد داد و راه برای دستیابی به الگوی مطلوب و در رابطه با مصرف گوشت هموار خواهد کرد.

